

КОМІ КОМСОМОЛЕЦ

РЕВОЛЮЦІАЛОН
БУРЕВЕСТНИК

Великōй советскōй народ талун пасіџ великōй пролетарскōй писател Алексей Максимович Гор'кij чужан лунлы 70 во тырōм. Лунылун уна мильион выльыдынысјас ѓтувтчбны сiјџ творчествџ, i ѓнi, весiг кулџм бџрас, Гор'кij колџ матыса другџн да советјас сетысџн мiјан странаы да став мiрын уна мильион томџџлы.

Мiјан странаса да i мукџд странајасса гырыс писателјасыс некод ез тџдлы сещџм бура капитализм дырјi народныс олџмсџ. На пџвсыс некод ез переживајтлы ас вылас господа-эксплоататорјасыс симында лџксџ да гнусностјасџ. На пџвсыс некод ез аґґыв весiг сiнјаснас капитализмџн, мырџџна ужџн мучiтџм да нартiтџм сы мында јџџс, мыјџта аґґылыс мiјан Гор'кij, кодын ставыс тајџ до-рис капиталистическџй стрџй дiнџ мiрiтчытџмлун да революционнџй, пролетарскџй ненавист да коммунизмџ беззаветнџй вера.

„Со мыјла рабочџјас да став ужалыс јџз аґґџны Гор'кijын аснысџ, асныныс мортџс, асныныс олџмсџ—судбасџ, асныныс будушчџсџ. Со мыјла Гор'кijџс сещџма раџейтисны, раџейтџны да кутасны раџейтны мiјан странаса ужалыс јџз да став странајасса ужалыс јџз“. (Молотов).

Со мыјла сещџма раџейтџны Гор'кijџс томџџз, сещџм жаднџја кысџџны сiјџ кыґґајас дiнџ, сещџм сџлџмсанныс кывзџны сылыс быд кыв—мiјан зонјас да нывкјас учiтелыс да другыс быд кыв.

Алексей Максимовичыжыд раџейтџмџн раџейтлiс томџџџс да челаџсџ. Сiјџ советскџй томџџзлы да челаџлы вџлiс, ѓтщџщ i суровџй учiтелџн, i требователнџй советникџн, i раџейтис другџн да батџн. I бурещ таыс советскџй томџџз да челаџ раџейтџны Гор'кijџс.

Кџчыд презренiеџџн Гор'кij бырџџдлiс аслас кывјасџн ставнысџ најџс, кодi вреџитџ лиџџ мешајтџ великџй социалистическџй стрџйтелство џелџлы. Сылџн пџс сџлџмыс, кодi тырџма мортџс раџейтџмџн, ез тџдлы пџшчада врајјас дiнџ. Бурещ человечествџс раџейтџмла сiјџ музлытџг вiс-тавлiс врајјас јылыс да требујтiс најџс бырџџџм.

„Страна пыщкын мiјанлы паныд муџерсыс-муџер врајјас котырџџны пишсечџй шыглун, кулакјас террџризуџџџны крестана-коллективистјасџс вiалџмјасџн,

џзталџмјасџн, быдсама подлостјасџн,—мiјанлы паныд ставыс, мыј олџма ассыс срокјасџс, кодјасџс сетџма налы вџлi истџријаџн, i тајџ сетџ мiјанлы право лыдџфыны аснымџс век-на гражданскџй војна состојаијеын. Тасаы петџ јестественнџй вывод: враг-кџ оз сетчы—сiјџс бырџџџны.

„Ортсысан Советјас Сојузса творческџй ужлы паныд—европейскџй капитал. Сiјџ сiґ-жџ олiс ассыс срокџс да обречџн гiбел вылџ. Но сiјџ век-на кџсџ да век-на сылџн ем выныс воґґасны бытлоанторјасы. Сiјџ јiтџџма сещџм преда-телјаскџд, кодјас-вредителствујтџны Сојуз пыщкџсын i најџ, мыјда ем налџн подлостныс, отсалџны сылџн разбојниксама зiлџмјасыс-лы...“

„Мi олам став мiрса буржуаијакџд дугдывтџм војна условiејасын. Тајџ обя-зываетџ рабочџй классџс чџрыда дастысны самооборо-наџ, ассыс истџрическџй рџл дџрџџмџ, ставсџ дџрџџмџ, мыј-нiн лџсџџџма сыџн ас-лыс...“

Тајџ строкајасџс Гор'кijџн гiжџма 8 во сајын, 1930 воын. Налџн спокојнџй выныс да јасностыс i талунџј журџџны, кыґi прiговор став преда-телјасы да подлџц-яслы.

Троцкистско-бухаринскџй да буржуазно-националистическџй мортвысјас, шпиџн-јас да преда-телјас ґверјас самџн ненавиџитисны Алекс-ей Максимовичџс. Најџ дрџжжитисны сiјџ кывјасыс, сiјџ прiговорыс. I најџ дрџж жiтџмџн, двурушнiчајтџмџн, сылы гортас другјас маска улын пырџмџн да-тисны коварнџй кучкџм, кушџмџс оз тџдистџрија. Тајџ кујiмпџв презреннџй троц-кистско-бухаринскџй мраґыс ез сет овны Гор'кijлы ас-сыс срокџс. Најџ виисны сiјџс кыґi изуверјас, кыґi морт сама ґверјас. Налы удајчнiс вины Гор'кijџс, но сылџн џелџыс, сылџн заме-чательнџй творенiеыс олџ советскџй народ, советскџй томџџз сџлџмын.

Сiјџ ловја мiјан рајјасын, мiјан вынџџра друг, великџй морт, олџмџн чџдеснџй поет, томџџзлџн велџдыс да советник. Сiјџ колџ мi-јанлы:

„Живым примером,
Призывом гордым
К свободе, к свету!“

данколџн сџлџмыс тiпкџ мiјан томџџз морџсын, бу-ревестникџн борџјасыс ку-тџны сiјџс лебiгџн, Павел Власовлџн мужествоыс нџџ-дџ најџс великџй подвiгјасџс.

„Скџй обороџе“ значџк вылџ. Сџајтисны-нiн 33 морт.

Попов.

I. В. Сталин да М. Гор'кij 1932-џд воын.

Колхоґникјас
лыдџџны
Гор'кijџс

Март 24-џд лунџ Сыктыв-карса Централнџй библио-текаын вџлi нџџџџма лек-ција—„Гор'кijлџн олџм“. Та-јџ лекција вылас волiсны уна рабочџјас да колхоґникјас. Бесџда помасџм бџрын слушателјас библиотекаса џирекцијалыс корiсны нџшта вџчны Гор'кij творчество јылыс бесџдајас.

Колхоґникјас да рабочџ-јас јџна интересујтџны Гор'кij олџмџн да творче-ствоџн. Кџщпом сiктџсве-тџвса колхоґник Забојев Виктор лыдџiс Гор'кijлыс став произвеџенiесџ, код-јас емџс библиотеканын. До-мохоґајка Кодаґева Анна лыдџiс—„Мам“, „Матвей Ко-жемјакiн“ да мукџд произ-веџенiејас.

Библиотека ѓнi аслас вынјасџн лџсџџџ пуктыны быд колхозын торја док-ладјас Гор'кij олџм да творчество јылыс.

Сер. Попов.

Кџсјысџмјас
пџртисны олџмџ

Турја вџрпунктын ужа-лыс комсомолка-стаханов-кајас Пелаґија Пiрогова, Марија Сапожникова, А. Пiрогова да А. Щербакова бостлiсны кџсјысџм стаха-новскџй тџлысџ кыскыны 10—14 кубометрџн лун. На-јџ ассыныс кџсјысџмнысџ пџртисны олџмџ.

Комсомолецјас оз сџмын бура ужавныс производсто вылын, но најџ нџџџџны аґиґациџннџй уж вџрлеґыс-јас пџвсын. А. Катајев, I. Суворов, Л. Суворова, А. Бабинов разјаснајтџны вџрлеґысјаслы РСФСР-са да Комi АССР-са Верхов-нџй Советјасџ бџрјысџмјас јылыс положенiејас.

Омџл сiјџ, мыј комсомо-лецјас пџвсын оз мун по-литџчџба, политзанатијејас овлџны зев гежџда, систе-матическџй велџџџм абу.

Воґын.

Максим Гор'кij—
менам раџейтан писател

Кор ме лыдџа Максим Гор'кijлыс биографија да сылыс произвеџенiејасџс,—менам воџџ сувџџ тајџ революционнџй писателыс аслас став величiејас: нем-мiрiтчытџм лџглунџн быд-сiкас классџвџй врајјас дi-нџ. Гор'кijлџн „Мам“, „Со-кол јылыс сыланкы“, „Бу-ревестник јылыс сыланкы“ чуксалџны героическџй ты-шџ выль олџм вџсна, сво-бџда вџсна да человечност вџсна. Право-троцкистскџй бандитјаслџн ґвермџм чџ-жџмџ шукисны Гор'кijлџн кывјасыс: „Враг-кџ оз сет-чы,—сiјџс бырџџџны“.

„Тајџ гаџинајас вџснаыс ез ло мiјан рајјасын сџ-ветскџй эпохаса медса тџџ-чана морт. Ме некымын пџв лыдџавла Максим Гор'кijлыс произвеџенiејасџс,—сiјџ менам раџейтана пи-сател, кодi ассыс став олџмсџ сетiс рабочџй да крестана шуд вџсна, соци-ализм џелџ вџсна, Јџенин—Сталин џелџ торжество вџсна.“

ФИЛППОВ ГРИГОРИЈ,
пiонерскџй вожатџјас
курс вылын велџџчыс,
комсомолец.

Јапонiја да Манчжоу-го дугџџи-
ны КВЖџ-ыс ассыныс
сџмјас

Осведомлџннџй кругјасын ТАСС-џн пџлџчитџм свеџе-нiејас сертi, Манчжоу-го правiтелство ез мынты срок кежлџ, март 23-џд лун кежлџ, Манчжоу-го казначејствџлыс медџџра џбязателство квајт мильиџн iен гџгџр размырын, кодџс сетџма СССР-џн сылы ус-тупiтџм КВЖџ вузалан сум-ма шџџт вестџ. Тџкiџын СССР-лџн полномџчнџй представителство та куза шыџџџис јапонскџй правi-телство дiнџ, кодi КВЖџ јылыс договор сертi га-рантирујтлiс. Манчжоу-го-лыс став мынтысџмјасџс, но јапонскџй правiтелство уклонiтчiс тајџ кџсјысџмџс олџмџ пџртџмыс.

Манчжоу-го да Јапонiја правiтелствојасыс сџвет-скџй правiтелство зајавiтiс решителнџй прџтест КВЖџ јылыс договор куза наџн ас выланыс бџстџм точнџй џбязателствојас олџмџ пџртџџм куза.

договор сертi Манчжоу-голџн мынтысны кџсјысџм-јас сiґ-жџ, кыґi i јапонскџй правiтелствџлџн гарантiја,

јас, бџстџны нiнџмџн поду-лавтџм характер. Торјџн, КВЖџ вузалџм јылыс до-говор дiнџ прiложiтџма iностраннџй џелџјас куза јапонiјаса ѓнiја минiстр г. Хiроталыс нџта, кџнi ем јапонскџй правiтелствџлџн кџсјысџм, Манчжоу-го пра-вiтелствоџн мынтысџмјас-кџд јiтџџын затруџненiејас лоан случајын, прiмитны мерајас сы моґыс, медым „СССР-са правiтелство по-лучiтiс Манчжоу-го правi-телствџвџсан сылы воан пла-тџжјас тырвыјџ да соот-ветствујушџџй срокјасын, кодјасџс лџсџџџма КВЖџ јылыс соглашенiеџџн сiґ, медым СССР-лџн правiтел-ство ез терпiт ґiк неку-шџм ушшерџ кэґтылџм за-труџненiејасыскџд јiтџџ-ын“.

Компетентнџй кругјасын iнџџны сы вылџ, мыј меж-дународнџй практика тџџџ казначејскџй џбязателство-јас мынтысџмыс џткэґи-чџм сџмын соответствују-шџџй госуџарство несосто-јателност случајын.

(ТАСС).

33 выль значнiсџ

Шџјнатыса среднџй шко-лаын велџџчысјас сџајтџ-ны нормајас „Буд готов противовоздушној i хiмиче-

Велік'öј гуманіст

(А. М. ГОР'КІЇ ЧУЖОМ'ГАН 70 ВО ТЫРӨМ КУЗА)

Гор'кіј вöлі роч да мірöвöј літератураса велічашöј гуманіст'ясыс öтiөн.

Гор'кіј кыпöдіс гуманізм знам'я, мортöс да чөлөчност дор'ян знам'я сiјö кадö, кор буржуазiја вöсöн öтказiтчiс весiг гуманiстическöј фразеологiясыс, кор буржуазнöј література займiтчiс мортлыс личностöс да сылыс достöйнствосö вескыда сöлалöмөн. Гор'кіј выступiтiс аслас медвоцца произведени'е'ясöн сiјö лун'асö, кор буржуазнöј интеллигенци'ялөн „пророкөн“, „вождөн“ вöлі Фрiдрих Ницше—öни'я фашизмлөн iде'нöј предшественнiк. Ницше проповедут'ліс „господалыс морал“—неуна „бöрjөм'ясыс“ ужалыс jöз масса вылын ыжыдавын нiнöмөн тупкытöм право. Ницшеанскöј фiлософiја вiзöдлас боксан чөлөчөчөсөтö јуксö да должен јуксыны господа да раб'яс выlö, господа долженöс лоны властнöјөн, локөн, раб'яс долженöс кывзысны.

Збылысö тајö вöлі зев прöстöј „фiлософiја“, кодi воспевајтiс „господи'ныс“ скöрсö.

Аслас літературнöј туј заводiтчöмсан Гор'кіј заводiтiс тышö буржуазнöј моралкöд.

Упадок кадколастса буржуазнöј література докаэывајтiс мортлыс ничтожество, бурещ сiјөн „господалыс“ насiл'је, налыс ужалыс морт dи'нö цiнiчнöј зывöктöм оправдывајтöмөн.

Гор'кіј выступiтiс радлан гiмнөн мортлы, сiјö велiчi'елы, сiјö творческöј вын'jöрлы, сiјö разумлы, шудö сылөн вöлалы.

Гор'кіјлөн гуманізм вöлі не прöстö классическöј гуманiзмлыс вiз' вöзö нуöдöмөн. Гор'кіјлөн гуманізм вöлі выл кыв'jөн, кодi медвоццаыс јургiс роч да мiрöвöј літератураын.

Гор'кіј выдвiнiтiс аслас творчөсөтöн герој пыд'и ыжыд, вына мортöс, олöмлыс збыл кöзaiнöс, кодöс скöрмöдöм да унiзiтöм да му вывса временнöј кöз'яевабн. Тајö геројсö поэö определiтны Гор'кіјлөн аслас кыв'ясөн: „сiјö—выл чөлөчөсөтöс м о р т, ыжыд, фөрзкöј, вына,—сы вöсна сiјö сөщöм јара ненавiстнöј важ мiрса jöзлы“.

Аслас вöз'я вiст'ясас-нiн Гор'кіј јаснöја, вескыда вiсталис код вöсна да кодлы паныд сiјö тышкасö. Старуха Iзергiл мојдын кык образ сувтöдöм да мöдöдылы паныд: хiшщникiн'дiвiдуалист Ларр, jöзлөн враг да мужественнöј санко, кодi нещыштö морöсыс сöлöмсö да кыпöдö сiјöс кыкi факел, кодi iнdö jöзлы туј југыдö да свободаö.

Вöзö, странаын рабочöј движенiе бымöмкöд jтöдын Гор'кіј азiс ассыс збыл герој-революционерöс, капитализмкöд мiрiтчытöм

А. П. Чехов да М. Гор'кіј Јалтаын. 1900-öд во.

борецöс, бoлшевикöс. Тајö геројсылөн образыс гор'ковскöј творчөсөтöн пыр jөнжыка паскалiс, озырмiс.

Важ кадса писател'яс ез аз'ыны чөлөчөсөтöј достöйнство унiзiтöмлыс первöпрiчинасö. Гор'кіј iндiс сы выlö. Колö мездыны уж—секi лоö мездöм да мортöс.

Мiрöвöј літератураын еща художник'яс, код'яс ескö кужiсны гор'ковскöј вынöн воспевајтны общөственнöј ужлыс радлун да шуд, вöчны восторг, гор'ковскöј выраженiе употребл'ятöмөн. Гор'кіј петкöдлiс уна мiл'лион jöзлыс шогсöм ужлөн воштöм радлун выlö, творческöј уж выlö капитализмөн мырдöм право јылыс. Гор'кіјлөн творчөсөтö ем ужлөн героическöј поезiја. Кымын вдохновеннöј гор'ковскöј лiстбөк тыртöм тајö поезiјанас!

Краснöј арми'яса академик'ясöс лөзiгөн Сталин jортлөн 1935 во мај 4-öд лунса знаменiтöј реч, кодын Сталин jорт кыпöдіс ужалыс мортöс вöвлытöм жужда выlö, доказывајтiс, кыкi социализм странаын пöртсö олöмö чөлөчөсөтöс медебур jöзлөн медебур мечтајасыс. Восторгөн кывзiсны тајö речсö став мiрса ужалыс jöз.

Гор'кіјлы тајö речыс кыліс кыкi олöмö пöртсöм мечта. Сiјö „Мат“ романса герој'ясыс öтi, украинец рабочöј Андреј Находка чөлөчөсөтöј шуд вöсна, грустнöј, ласковöј, мужественнöј да мiрiтчытöм борец мечтајтö будушщöј јылыс:

„Ме тöда,—лоö кад, кор најö кутасны лубутчыны öтa мöднаныс, кор быдөн лоö кыкi козув мöд'яс во-

зын!... Секi оз ло олöм, а—мортлы служiтöм, сылөн образыс кыптас выlö... гырысöс лоасны тајö олöмсылөн jöзыс...“

Кад, код јылыс мöвпалiс Андреј Находка да уна мукöд гор'ковскöј герој'яс, воiс. Тајö—сталинскöј кад...

Гор'кіј тор'jөдны поэтöм сталинскöј эпохасыс, сталинскöј школ'аса jöзыс, чкалов'ясыс да папанiн'ясыс, побөдiвшöј социализм эпоха героизмыс да велiчi'еыс. Гор'кіј мечтајтiс сы јылыс, сiјö дагтiс сiјöс аслас произведени'е'ясөн, код'ясöс сөщöм выlö дон'явлiс Ленин. Гор'кіј вöлі Ленинлөн да Сталинлөн другөн.

I ставсыс таыс лутöј звер сама ненавiстөн ненавiдiтiсны сiјöс враг'яс.

Гор'кіј ненавiдiтiс најöс буржуазнöј мiрса кöјiн'яс да порејас dи'нö аслас став благороднöј, св'яшщенинöј чөлөчөсөтöј ненавiст вынөн. Ужалыс чөлөчөсөтö dи'нö Гор'кіј рафөјтöмлөн выныс равнајтчiс чөлөчөсөтö враг'яс dи'нö сiјö ненавiстлөн вынлы.

Гор'кіј чуксалiс бdителностö, сiјö каз'тыліс аслас стат'ясыс сы јылыс, мыј „помöз вiтöм враг Совет'яс Сојузса страна пышкын—сiјö вернöј друг да пособник страна ортсыс враглы...“

Фашистскöј мортви'ясас, код'яс сујсiсны Гор'кіј керкаö друг'яс маска улын, дрöжжитiсны полöмысла сы јылыс мöвпалiгөн, мыј Гор'кіј тöдмалас да разоблачiтас најöс—кыкi тöдмалiс сiјö, напiрмер, культурнöј фронт вылыс вредител'ясöс. I троцкистско-бухаринскöј мерзавец'яс лiхорадочнöја термасiсны вiны Гор'кіјсöс...

Аслас сөщöм произведени'е'ясын, кыкi „Ковтöм мортлөн олöм“, кодын вöсöс лыд'ыс вöзын шпiөн'яслөн да провокатор'яслөн мiр, кыкi п'ессајас „Враг'яс“, „Медбöр'яяс“, „Васса Железнова“, кыкi „Клим Самгiнлөн олöм“, Гор'кіј петкöдлiс буржуазiјалыс да сiјö агент'ясыс, сiјö провокатор'ясыс да шпiөн'ясыс звермöм. „Банкiр чужтö бандiтöс“—тајö положени'есö Гор'кіј доказывајт'ліс художественнöј образ'ясын—ускöдлам тöдвыlö, напiрмер, „Клим Самгiныс“ Бердниковлыс фiгурасö—сiјö капитализм, сылөн империалистическöј стадiјаын, тiпичнöј представител'лөн, финансöвöј капитал бандiтлөн образ. Повестын ачыс герој'яс—Клим Самгiн—петкöдлö империализм эпохаса тiпичнöј буржуазнöј „мортлыс выхолошщениност да бесчөлөчөсөтö“. Ассыс став олöмсö Клим Самгiн ветлöдлö охранка гöгöр, сiјö пышкöснас даг лубöј преступлени'еö i бурещ шпiөн'яс да провокатор'яс дугдывтöг лöбны сылы iк öтi матыса, гöгöрвоана jöзөн.

Троцкистско-бухаринскöј бандасыс фашист'яс вевтыртiсны не сöмын Клим Самгiнöс но i став позанасö предателство, чудовищнöј iзуверство да звермöм јукöнын.

Гор'кіј вöлі тор'я ненавiстнöј налы. Гор'кіј презирајтiс, ненавiдiтiс најö бандiтскöј шајкаса атаман Јуда-Троцкијсö. Гор'кіј вöлі став фашистскöј лагерлөн неумолiмöј врагөн. Гор'кіј разоблачајтiс буржуазнöј мiрлыс зверствосö. Гор'кіј лöсöдiс гiмн'яс мортлы, сiјö разумлы, сiјö ужлы да сiјö шудлы. Гор'кіј вöлі Ленинлөн да Сталинлөн другөн.

I таыс презренинöј правотроцкистскöј бандiт'яс вiсны сiјöс.

Ми пасјам Гор'кіј чужöмлы 70 во тырöм. Сiјö вермiс ескö лоны мiјанкöд тајö лун'ясас. Сiјö радлiс ескö мiјан победајаслы. Сiјö чолöмалiс ескö троцкистско-бухаринскöј звер'jөс бырöдöм. Сiјö встречајтiс ескö став народкöд öтщöш герој-папанiн'ец'ясöс, сiјö кутлiс ескö најöс, жаднöја вiзöдiс ескö на выlö аслас мудрöј, чудеснöј, ужыс музöм сiн'яснас...

Гор'кіјлы—ужалыс мортлы, кодi аслас став олöм чöж ужалiс трудöвöј jöзлы радлöм выlö, ужалыс народлөн честнöј, вескыд, правдiвöј, гениалнöј пiлы ез сетны овны ассыс сроксö сылөн рöднöј му вылын фашистскöј мортви'ясас сiјö парачит'яс лыд'ыс, „радлун, уж да шöјчöм вын'ясыс“, „олöмлыс став радлун'яссö вын'ясыс“, код'яс јылыс гiжлiс Гор'кіј.

Сiјöс вiсны бöфөвöј пост вылын, фашизмкöд тышлөн, Маркслөн—Энгелслөн—Ленинлөн—Сталинлөн бессмертнöј делö вöсна тышлөн передовöј позици'ясыс вылын.

Налөн лоас кујим обороннöј значок

Ныашор детдомса (Сыктыв район) воспитаник'яс сдaјтöны нормајас кујим обороннöј значок выlö. Талуи кежлö 15 воспитаник iмөтöны-нiн кык „обороннöј значокөн да 6 морт iмөтöны—öтi обороннöј значок. Детдомса воспитаник'яс ставныс мај 1-ој лун кежлö кöс'ясысöны сдaјтны ЈуВС значок выlö нормајас. Медебурa здaјтöны Габельшик, Камелин, Седов Вана, Пыльнов Васа да мукöд'яс.

Кушманов.

Максiм Гор'кiј Максiм пiшкöд.

Кызі ме велодчи

ВІГТЫГ ОТРЫВОК

Кор меным вѡлі ар квайт-сізм, менам дед заводітис менѡ велѡдны грамотаѡ. Вѡлі тајѡ сіз: ѡтчыд ры-тын сіјѡ шедѡдіс кыскѡ ічѡтік кнѡжка, клопкіс сі-јѡн ассѡ кпныдѡсас, меным јурѡ да гажаа шуіс:

— Но, калмыцкѡј чужѡм, пукы азбука велѡдны. Аз-зан фігурасѡ? Тајѡ—аз. Шу: аз. Тајѡ—буки, тајѡ веѡі. Гѡгѡрвоі?

— Гѡгѡрвоі.
— Ылѡдлан.

Сіјѡ чуткіс чуннас мѡд букваѡ.

— Тајѡ мыј?

— Буки.

— Тајѡ?

— Веѡі.

— А тајѡ?—Сіјѡ індіс вѡ-тѡд буква велѡ.

— Ог тѡд.

— Бур. Но—тајѡ кушѡм?

— Аз.

— Вескалі! Шу—глагол,

добро, ест, живете!

Сіјѡ кутіс менѡ сыліѡд

крепыд, пѡс кінас да чут-

јѡдіс чунјаснас азбукаса

буквајасѡ, коді куліс ме-

нам нырулын, да горзіс,

гѡлѡссѡ пыр кыпѡдѡмѡн:

— Земла! Луді!

....Ме куті помнітны

зоннас азбукасѡ лун кујі-

мѡн, і вот воіс кад велѡд-

ны слогјас, составлјтны

буквајасыс кывјас. Оні, зву-

кѡвѡј способ серті, сіјѡ

вѡчѡс прѡстѡ, морт вѡсталѡ

шыјас: о, к, н, о, да пыр-

жѡ кылѡ, мыј сіјѡ шуіс

опреѡлоннѡј, сылы тѡдса

кыв—окно.

Ме велѡдчи мѡднѡг: сы

могыс, меѡм шуны кыв—

окно, ме должен вѡлі віс-

тавны куз бесмысліца:

О-како-наш-он-но окно.

Нѡшта сѡкыджыка да гѡ-

гѡрвѡтѡмжыка артмылісны

многосложнѡј кывјас, на-

прімер: меѡм вѡставны

половіца кыв колѡ вѡлі віс-

тавны покој онпо, луді-он-

ло-поло, веѡі-ікві-ві-полові,

цы-аз-ца-ца-половіца!

Бесмысленнѡј слогјас-

лѡн тајѡ путаніцаыс јѡна

мучтіс менѡ, мозг ѡјѡ муч-

тіс, соображеніе ез ужав,

ме вѡставлі тешкѡ чепуха

да ачым сы вылын сералі,

а дед кучкаліс менѡ сыыс

балаѡжѡ ліѡ нѡјтіс роз-

гаѡн. Но оз поз вѡлі не

серавны, сещѡм чепухасѡ

вѡставлігѡн, кызі напрімер:

мыслете-он-мо-мо, рцы-доб-

ро-веѡі-івін-рѡвін-морѡвін;

ліѡ: буки-аз-ба-ба, ша-како-

іжекі-шкі-башкі, рцы-ер-

башкір!

... дыр—тѡлыс і дыр-

жык—маітчі ме слогјас ве-

лѡдѡм вылын, но лоіс нѡш-

та сѡкыджык, кор дед за-

ставітис менѡ лыѡфны

псалтыр, кодѡс гіжѡма

церковно-славјанскѡј кыв

вылын. Дед бура да бој-

кѡја лыѡфныс сіјѡ кыв вы-

лас, но сіјѡ ачыс омѡла

гѡгѡрвоіс сылыс граѡдан-

скѡј азбукаыс торјалѡсѡ.

Меным азгыісны выл бук-

вајас пса, кеі; дед ез вер-

мы ѡбјаснітны, кытыс најѡ,

кучкаліс меным јурѡ ку-

лакјаснас да шуаліс:

— Не покој, дѡвѡл пі,

а пса, пса, пса!

Тајѡ вѡлі пытка, сіјѡ

кысгіс тѡлыс нѡх, меѡдѡр-ын ме велалі лыѡфныс і „по-граѡданскі“ і „по-церковному“, но полүчіті лыѡфнысѡм да кнѡгајас дінѡ зывѡктѡм да скѡрмѡм.

Арнас менѡ сетісны шко-лаѡ, но некымын вежѡн мыгі ме вісмі пістѡн, да менам велѡдчѡмѡј оріс, ме-нам јѡна радлѡм вылѡ. Но во мыгі менѡ бара суісны школаѡ—мѡдѡ-нін.

Ме локті сетѡ мам баш-макјасѡн, бабушка ковта-ыс вурѡм палтѡн, віж дѡ-рѡмѡн да сапѡг вылѡ леѡ-лѡм гачѡн, ставсѡ тајѡс пыр-жѡ вѡлі серавлѡма, віж дѡрѡмыс ме полүчіті „бубін тузлыс“ нѡм. Сетінка-јаскѡд ме регыд лѡсали, но учітел да поп ез раѡејтны менѡ.

Учітел вѡлі віж, лысѡј, сылѡн дугдывтѡг нырыс петіс вір, сіјѡ воліс классѡ, нырѡзјасѡ ватаѡн тупкѡ-мѡн, пукыліс пызан сајѡ, нырпырыс јуасіс урокјас да друг, кывжын вылѡ сув-тѡмѡн, кыскыліс нырѡз-ыс ватасѡ, віѡдіс сіјѡс, јурнас дѡвкѡдѡмѡн. Чужѡмыс сылѡн вѡлі шылыд, ыргѡнкоѡ, чуқырјасас вѡлі кушѡмкѡ віж рѡм, торјѡн уроѡујтісны сіјѡ чужѡмсѡ сы вылын зік лішнѡј озыс сінјас, кодјас сещѡм не-прі-јатнѡ сіѡдісны менам чужѡмѡ, мыј пыр кѡсјысгіс чышкыштны банбокјасѡс кпныдѡсѡн.

Некымын лун ме пукалі первој ѡтѡеленіеын, ме-д-воѡа парта сајын, пѡшті зік учітел пызан дінын,—сіјѡ вѡлі терпітны вермы-тѡм, кажітчіс, сіјѡ некѡдѡс оз азгы, меыс кынзі, сіјѡ назгіс дугдывтѡг:

— Песко-ов, веж дѡрѡм-тѡ-ѡ! Песко-ов, ен вѡрѡд кокјасѡ! Песков, бара те-над кѡмкотыд гѡптыр ві-зувті-іс!

Ме мынтыгі тѡыс сылы дікѡј озорствѡн: ѡтчыд бѡсті арбузжын, перјалі шѡрсѡ да кѡрталі суыс јылѡ ѡѡс дінѡ пемыд пос-воѡѡ. Кор ѡѡс воысгіс—ар-

буз кајіс вывлѡн, а кор учітел пѡдлаліс ѡѡс—ар-буз шапка моз пукыс сылы вескыда плеш вылас. Стѡ-рѡж нуѡдіс менѡ учітел запіскаѡн гортѡ, і тајѡ дурѡмсыс ме мынтыгі ас-лам куѡн.

Мѡдыс ме сіјѡ пызан јашшікѡ пукті нушкан та-бак, сіјѡ сещѡма кутіс не-јавны, мыј муніс классыс, а аслас местаѡ ыстіс, асгыс затѡс—ѡфіцерѡс, коді зас-тавітіс ставнас классѡс сыны „Боже, царя храни“ да „Ах ты воля, моя воля“. Најѡс, коді сыліс лока, сі-јѡ кучкаліс лінејкаѡн јур-јасас, кыкѡ аслыс самѡн гѡраа да тешкѡда, но не дѡжымѡн.

Закоѡучітел, міча да том, паскыд јурѡа поп, ез раѡејт менѡ сыыс, мыј ме-нам ез вѡв „Священная история ветхого и нового завета“ нѡма кнѡга, да сы-ыс, мыј дразніті сылыс сорнітан нѡсѡ.

Классѡ-воѡм бѡрын, сіјѡ медвоѡ јуавліс менсым:

— Пешков, кнѡга вајін алі ен? да. Кнѡга?

— Ме вѡчавілі:

— Ег. Ег вај, да.

— Мыј—да.

— Ег.

— Но, і—мун гортѡд. да.

Гортѡд. Ме теѡ велѡдны

ог кѡсјы. да, ог кѡсјы.

Тајѡ менѡ ез јѡна дѡз-мѡд, ме мунлі да урокјас помастѡз дѡвјалі слѡбѡдаса најт улчјасѡд, віѡді сы-лыс шума олѡмсѡ.

... Сознателнѡ лыѡфныс ме велалі, кор меным вѡлі арѡс даснѡл. Сіјѡ војасас менѡ увлѡкајтіс кнѡгалѡн не ѡті фабулаыс,—петкѡд-лан событіејаслѡн јѡнжыка ліѡ омѡлжыка ітереснѡј развітіе,—но ме заводіті гѡгѡрвоны гіжѡмыслыс міч-лунсѡ, думѡјтны дејствуј-тыс јѡзлѡн характер вылын, омѡліка гѡгѡрвоны кнѡга авторлѡн мојас јылыс да тревожнѡја чувствүті тор-јалѡм-сы костын, мыј віс-таліс кнѡга, да сы костын, мыј внушајтіс олѡм.

Ужалѡны агітаторјасѡн

Знатнѡј стахановец, ком-сомолец Міша Чајковскіј стахановскѡј тѡлысѡ пѡрѡ-діс 812 кубометр. Лунса нормасѡ сіјѡ тыртѡ 130—160 прѡцент вылѡ.

Стахановец-комсомолец Александр Ніколаевич Ме-лехін стахановскѡј тѡлысѡ пѡрѡдіс 540 кубометр. Лун-са нормасѡ сіјѡ быд лун тыртѡ 140—150 прѡцент вы-лѡ. Чајковскіј да Мелехін јортјас, кызі комсомолец-јас, ужалѡны сы вылын, меѡм кыпѡдны щѡщ уж прѡзводітелностѡ ас-ла-ныс јортјаслыс. Најѡ сіз-жѡ нуѡдѡны вѡрын уж-алысјас пѡвсын агітациѡннѡј уж. А. Мелехін „Смычка“ колхозса ужалысјас пѡв-сын быд рыт лыѡдѡ „пра-во-трѡцкістскѡј блок“ вы-лын процесс матеріалјас да бесѡдүјтѡ мукѡд вѡпрос-јас куѡа.

Черѡдов.

Кѡјгорт механіѡрѡваннѡј вѡр-пункт.

Попов мѡвпалѡ невернѡ

Велѡдчысјас да пѡнер-јас вермасны сетны ыжыд ѡтѡг колхозјаслы тувсов кѡѡа кежлѡ лѡсѡдчѡмын. Но мјѡн школаын сіјѡ ужас ні комсомолецјас, ні пѡнерјас, некѡд ез кут-чыгылыны. Комсомѡлскѡј комітетса секретар Попов јортлыс-кѡ јуалан, мыјла сіјѡ сы куѡа нѡнѡм оз вѡч, то сіјѡ сѡмын шуас—„шко-ла берѡса ѡргѡнаціја-лы нѡнѡм занімајтчыны кѡѡа вѡпросјасѡн“. По-повлѡн тајѡ мѡвпыс невер-нѡј.

І. Забојев.

Пуктісны постановка

Шѡјнаты среднѡј школа-са комсомолецјас да велѡд-чысјас пуктісны култура керкаын постановка „Пру-жѡна“. Колхознікјас да служашщѡјјас ыжыд іте-ресѡн віѡдісны сіјѡ поста-новкасѡ да корісны і вѡѡ вѡчлыны.

Забојев.

Коліс кѡкјамыс субѡта

„Выл мет“ колхоз берѡ-са комсомѡлскѡј ѡргѡна-ціјаса політшколаын про-пагандістѡн ужалѡ А. М. Таскајев. Шуѡны, мыј сіјѡ бур пропагандіст. Мі сіз-жѡ думајтам бур, но сѡ-мын сы бѡксѡн, мыј унтѡ оз палѡд, узнытѡ оз ме-шајт. Јанвар 18-ѡд лунѡ вѡлі комсомѡлскѡј собра-ніе да сені шуісны быд субѡтаѡ нуѡдны політза-натіе. Но, думајтам, ѡні артмас-нѡн велѡдчѡмыд. Сѡ-мын тај 8 субѡта коліс, а політзанатіе ез-на вѡвлы.

Мі Таскајевѡс щѡктам нуѡдны занатіејас, но мјѡ-јан щѡктѡмыд вѡсшѡрѡ во-шѡ. Гашкѡ рајкомѡллыс сіјѡ кывзысас.

В. Таскајев.

Лѡпју сіктѡвет, Сыктывѡдін рајѡн.

Ѳті рыт јылыс ліѡ ужјас да мѡвпјас јылыс

Рыт. Шѡјнаты сікт куѡа мунѡны томјѡз чукѡр. Најѡ кыкыс-нѡн ветлісны лес-промхозса універмагѡѡ. А сессѡ кытѡ мунѡн?

— Мунѡмѡј култура кер-каѡ.—Но мыј-нѡ сетыс ен азгыы. Сені пыр-на важ кіноыс мунѡ. Ме сіјѡс кы-кыс-нѡн віѡді.

— Сіз-кѡ кіно бѡрас кѡт јѡктыны пыралам.

— Но ладнѡ. Ѳні вет-лыштам-на.

Кіно помасѡм бѡрын пе-тісны култура керкаыс морт дас кымын, сіјѡ став јѡзыс, кодјас віѡдѡмаѡс кіно. Завѡдітісны томјѡз нѡбавны білетјас. Окота-кѡ јѡктыны нѡб білет, 50 ур мынты. Он мынты—он пыр.

Пырісны. Пара 8-ыс кы-мын, кодјас пыржык јѡк-тѡны, кутісны јѡктыны. Мукѡдыс пуксалисны. Гаж-тѡм, но кѡт регыд карасі-ныс бырі. Култура керка-са јуралыс Ѳботурѡв уна карасін-тѡ оз пукты лампа-јасад, меѡ јѡзыс регыджык мунасны.

— Но, кытѡ-нѡ сессѡ другјас мунѡм?

— Ветламѡј Марпа тѡт орѡдѡ, сен кѡт поѡд ду-рыштны дај карасіныс лам-пасыд оз бырлы.

Мі ог тѡдѡј волісны ез култура керкаѡ шѡјнаты рајкомѡлса да роноса вѡс-кѡдлысјас. Но мјѡнлы іте-реснѡ тѡдны, мыј најѡ думајтѡны култура керка уж јылыс да томјѡз пѡв-сын културно-массѡвѡј уж кѡтыртѡм јылыс. Мјѡнлы кажітѡ, мыј сещѡм мѡвп-јасѡн најѡ ассыныс јур-јасныс јѡна оз сѡктѡдны. А колѡ ескѡ.

Гіжѡма шѡјнатыса комсомолецјаслѡн пісмѡјас серті.

Максім Гор'кіј „Курносѡјјаслѡн базаса“ пѡнерјаскѡд

